

ТРЪПАТАЪЛЪ ДЕ СТАТЪ

днкеіатъ

днтре *Asctria, Фржнчиа, Британіа таре, Прсція, Рсція, Сardinia ші Тсрчиа,*

дн прівінца Прінчипалоръ Молдова ші Ромънія.

(С'а днкеіатъ ла Парісѣ дн 19. Августъ 1858 ші с'а рескїтватъ кз ресептївеле ратїфїкъчнї тотъ аколо дн 2. Оптомвре 1858.)

Ної *Франчїскъ Іосїфъ I.*, дн дарълъ лѣї *Вѣмпезеѣ* днпъратълѣ Австріеї, рецелѣ *Унгъріеї, Боїемїеї, Ломбардіеї ші Вїнеціеї, Далмаціеї, Кроаціеї, Скіавонїеї, Галїціеї, Лодомерїеї ші Лїріеї;* архїдъчеле Австріеї; тареле дъче алъ *Краковїеї;* дъчеле *Лотарїнціеї, Салїзбурѣї, Стїріеї, Карїнтіеї, Карніолїеї, Бъковїнеї ші Сїлесїеї* съперїорї ші інферїорї; тареле прїнчїпе алъ *Ардеалълї, марціонеле Моравїеї; комїтеле де Авсбъргѣ ші Тїролѣ* шчл. шчл., фачетѣ квопскътѣ ші адеверїтѣ прїп ачѣста тѣтърорѣ кърорѣ се кзвїне :

Къдкѣ, днтре днштерїтълѣ постръ ші днтре днштерїції сѣренїсімілорѣ ші преа пѣтїнцилорѣ прїнчїпї, днпъратълѣ *Фржнчїлорѣ, реціна Британїеї Марї ші Івернїеї, рецелѣ Пръсїеї, днпъратълѣ тѣтърорѣ Ръсіелорѣ, рецелѣ Сardinїеї ші тареле Сълтанѣ алъ Османїлорѣ,* — с'а днкеіатъ ші съзъкрїсѣ ла Парісѣ дн а 19 зі а лѣї Августъ алъ кзрг., зрѣтѣорѣа конвенчїзне :

(Традъчере. *)

Дн взмеле Зълвї атодъпзтїпте!

Мъріле лорѣ днпъратълѣ Австріеї, днпъратълѣ *Фржнчїлорѣ, реціна ретнълї зпїтѣ алъ Британїеї Марї ші Івернїеї, рецелѣ Пръсїеї, днпъратълѣ тѣтърорѣ Ръсіелорѣ, рецелѣ Сardinїеї ші днпъратълѣ Османїлорѣ, воїндѣ, дн конформїтате кз детермінъчзпїле тръпатълѣ конкеїатъ ла Парісѣ дн 30. Марціз 1856, а консакра прїп о конвоїре, кондцелѣцереа лорѣ фїнале деспре органисарѣа дефїнїтївъ а Ппалелорѣ Молдова ші Ромънія, аѣ денъмїтѣ де днштерїції аї лорѣ, сїре а негоціа ші съзсетна зїса конвенчїзне, пе зрѣтѣорїї :*

Мъріа Са днпъратълѣ Австріеї пе дѣтнѣалъї Іосїнъ Александръ бароне де Хїзъпер, декоратѣ кз кръчеа чѣа тарѣ а ординелъї днпърѣтескѣ леонолдїнѣ, кавалерїз алъ коронеї де фѣрѣ де класа днпѣтїа шчл., консіліарїлѣ сѣѣ актзарїз інтїмѣ ші амбасадорѣ стръордїнарїз ші днпътерїтѣ ла Мъріа Са днпъратълѣ *Фржнчїлорѣ;* Мъріа Са днпъратълѣ *Фржнчїлорѣ* пе дѣтнїалъї Александръ комїте Колона Валевскї, сенаторїз алъ імперїлъї, декоратѣ кз кръчеа чѣа тарѣ а ординелъї імперїале алъ лецізвѣї де опѣре шчл. мїнїстрълѣ сѣѣ ші секретарїз де статѣ дн деспрѣтѣмъпїтѣлѣ тревїлорѣ естерне;

Мъріа Са реціна ретнълї зпїтѣ алъ Бри-

*) Тестълѣ орицінаре е фржнчєскѣ.

таніеі Марі ші Іберніеі пе преа опоратълѣ Ене-
рікѣ Рікардѣ Каролѣ коміте Ковлеі, вікомтѣ Дан-
ган, баронѣ Ковлеі перъ (pater conscriptus) алѣ
ремълѣі знітѣ, метъръ ла консіліалѣ приватѣ алѣ
Мъріеі Сале британіче, кавалерѣ декоратѣ кз
кръчае чеа шаре а преа опораверълѣі ordіne de
Баіъ, амбасадорѣ стръордінаріѣ ші дмпзтерітѣ
ла Мъріа Са дмпзратълѣ Фржчлорѣ; Мъріа Са
рецеле Првсіеі пе дѣмнеалѣі Масіміліанѣ Фрідерікѣ
Каролѣ Францікѣ коміте де Хауфелд-Вілденбург
Шіонштайн, кавалерѣ алѣ ordіn. реѣескѣ вълѣ-
реле роціѣ де класа дпгъіа кз фрѣнзе де стѣ-
жарѣ шчл., консіліаріалѣ сеѣ приватѣ актзаре ші
тръмісълѣ сеѣ стръордінаріѣ ші міністръ дмпз-
терітѣ ла Мъріа Са дмпзратълѣ Фржчлорѣ;
Мъріа Са дмпзр. тѣтърорѣ Рвсіелорѣ пе дѣм-
неалѣі ком. Павелѣ Кіселеф кав. алѣ ordінілорѣ
Рвсіеі, декоратѣ кз портретълѣ дѣплъ дп вріліанте
алѣ дмпзрацілорѣ Ніколаѣ ші Александрѣ II. шчл.
ажътантеле сеѣ цпераре, цпераріѣ де педес-
тріме, метъръ алѣ консіліалѣі де імперіѣ, ам-
басадорълѣ сеѣ стръордінаріѣ ші дмпзтерітѣ ла
М. Са дмпзр. Фржчлорѣ;

Мъріа Са рецеле Сардініеі, пе дѣмнеалѣі
Салваторе маркісѣ де Віламаріна, декоратѣ кз
кръчае чеа шаре а ordінеалѣі реѣескѣ де С. С.
Мазріціѣ ші Лазарѣ шчл. тръмісълѣ стръордіn.
ші міністръ дмпзтерітѣ ла Мъріа Са дмпзра-
тълѣ Фржчлорѣ;

Мъріа Са дмпзратълѣ Ототанілорѣ пе Мо-
хамед Фвад Паша мѣшірѣ ші везірѣ алѣ імпе-
ріалѣі, декоратѣ кз ordініле імпер. Медцідѣ ні
челѣ пентрѣ меріте персоналі де класа дпгъіа
ші кз ordіn. мілітаре шчл., міністрълѣ сеѣ ап-
тзаре пентрѣ тревіле естерне,

каріі саѣ адънатѣ ла конференце дп Парісѣ,
ші авъндѣ кз сіне дмпзтеріріле, че се аѣларѣ
дп фортъ вълъ ші кзвінітѣ, аѣ стѣторітѣ діс-
пзочъніле зрмъторіе:

Арт. 1. Прінціпателие Молдова ші Ротъніа
констѣтѣіте де акъш дпайнте озъ пзміреа де:

„Прінціпателие зніте Молдова ші Ротъніа,“ ре-
шълѣ сеѣ сззеранітатеа (схътълѣ) Мъріеі Сале
Сълтанълѣі.

Арт. 2. Пе темейлѣ кѣптілѣчлорѣ, date
де Сълтаніі Баіазетѣ I., Махометѣ II., Селімѣ I.
ші Соліманѣ II., кареле, регълъндѣ реѣерінцеле
лорѣ кѣтрѣ дп. Порѣтѣ, констѣтѣз аѣтотоміа лорѣ
ші сълт дпзрїте прін шай мѣлте хатішеріфе
ші анъме прін челѣ дпн 1834, дп конформітате
шай дпколо кз артїкъліі 22 ші 23 дпн тръпта-
тълѣ, конкеіатѣ ла Парісѣ дп 30. Марціѣ 1856;
Прінціпателие се ворѣ фолосі ші пе вїіторіѣ, сѣѣ
гаранціа кѣлентівъ (solidare) а пзтерілорѣ кон-
тръптанціі, де привілеціеле ші імънітѣціеле, че ле
аѣ дп посесіѣне.

Прін зртаре, Прінціпателие се ворѣ адмі-
ністра ліберѣ ші фѣрѣ ніче знѣ аместекѣ дпн
партеа дп. Порціі, дптре шарцініле стѣторіте
де пзтеріте гарантѣтоаре дп конделедере кз
кзртеа сззеранѣ.

Арт. 3. Потестѣціле пзвліче се ворѣ кон-
креде дп фѣзкаре Прінціпатѣ знѣі дѣмпноріѣ ші
знѣі адълзрі, комъссе прін аледере. Дп тѣте
касъріле превъзъте дп конвенціѣнеа де фѣцѣ,
дѣмпноріѣлѣ ші адъпареа ворѣ лѣкра лаолалѣтѣ
кз о комісіѣне чентрале, комъплъ амъндзрорѣ
Прінціпателиорѣ.

Арт. 4. Потестатеа сеекътѣторѣ се ва
есерчіта де кѣтрѣ дѣмпноріѣ.

Арт. 5. Потестатеа лецілатівъ се ва
есерчіта де кѣтрѣ дѣмпноріѣ, дпмпрезплъ кз
адъпареа ші кз комісіѣнеа чентрале.

Арт. 6. Леціле де интересѣ спеціале пен-
трѣ фѣзкаре Прінціпатѣ, се ворѣ препара де кѣтрѣ
дѣмпноріѣ ші се ворѣ vota de адъпарѣ.

Леціле де интересѣ комъплъ пентрѣ амън-
дѣхе Ппателие, се ворѣ препзра де комісіѣнеа
чентрале ші се ворѣ vota de кѣтрѣ адълзрі,
кзрора се ворѣ сѣвїтерне де дѣмпноріѣ.

Арт. 7. Потестатеа жѣдѣкѣторѣскѣ, есер-
чітатѣ дп пѣмеле дѣмпноріѣлѣі, се ва конкреде

официалорѣ дензмиѣ де джислѣ, фъръ ка чинева съ потъ еи скосѣ де съв ждекториѣ сел патралаѣ.

О леце ва стѣтори кондиционе де адми-тере ши днаинтаре дн маѣстратъръ, лъндѣ де фндѣтжпгѣ, апликареа прогресивъ а принципалѣ де нестрѣтзтаверитате.

Арт. 8. Принципалеле ворѣ да Кърцеѣ съзеране зпѣ тривѣтѣ анзаре, каре пентрѣ Молдова ва решнѣ стѣториѣ ла зпѣ милионѣ ши чинчи сѣте де миѣ де леѣ, еар' пентрѣ Ромѣния ла дѣве милионе ши чинчи сѣте де миѣ де леѣ.

Дневотитѣра о ва да домпиторилорѣ, ка ши пълъ акзм, М. Са Салтанлѣ.

Къртеа съзеранъ се ва днцелеце къ Принципалеле деспре тѣсреле де анзрареа териториалѣ лорѣ, дн касѣ де атакаре дн афаръ ши еѣ і ва компете, дн концелецере къ Кърциле гарантѣоре, а днтрепринде тѣсреле де лпнсъ пентрѣ рестѣворереа ordineѣ, къндѣ ачѣста ар еѣ тѣврѣратъ.

Трѣнтателе днтрепѣчизварѣ, че се ворѣ дакѣа де кѣтръ Пѣрта съзеранъ къ пѣтериле стрѣине, се ворѣ пѣтѣ аплика ши ла Принципалеле, ва ши пълъ акзм, днтрѣ тотѣ, че пѣ ва атинѣ имѣнитѣциле лорѣ.

Арт. 9. Дн касѣ де вѣтѣмареа имѣнитѣцилорѣ Принципалелорѣ, домпиторѣ ворѣ рекърѣ ла пѣтереа съзеранъ ши дакъ ачѣста пѣ ар фаче дѣствлѣ рекѣтѣчизнеѣ лорѣ, атѣнчи ворѣ да, прин аѣнциѣ лорѣ, рекѣтѣчизнеа ла репрезѣнтанѣци пѣтерилорѣ гарантѣоре дн Константѣнополе.

Домпиторѣ ворѣ еѣ репрезѣнтаци ла Къртеа съзеранъ prin аѣнциѣ (капѣ-кіаіа), пѣскѣци молдовенѣ ор ромѣни, карѣ пѣ ворѣ еѣ озизши ла нѣче о жредѣничизне стрѣинъ ши ворѣ еѣ примѣци де кѣтръ Пѣртѣ.

Арт. 10. Домпиторилѣ се ва алеце, пе виѣдъ, де кѣтръ адзнаре.

Арт. 11. Дн касѣ де ваканѣ ши пълъ ла инсталареа повлѣ домпиторѣ, админѣстрѣч-

неа ва кѣдѣ дн тѣнѣле конѣлиѣлѣ министрѣлорѣ, каре о ва есѣрѣита къ тотѣ дрепѣтлѣ.

Апѣтиватееа лѣ кѣратѣ админѣстративъ, се ва тѣрѣинѣ ла еспѣдѣчизнеа лѣкрѣрилорѣ, фъръ ка елѣ съ потъ депѣрта официалѣ, де кѣтѣ пѣтѣ пѣнтрѣ врѣнѣ делѣптѣ конѣтѣтѣ де ждекторѣ.

Дн ачѣстѣ касѣ, конѣлиѣлѣ ва днтрѣжи пѣтѣ дн модѣ провѣсорѣ пѣнтрѣ съвлѣпѣреа лорѣ.

Арт. 12. Декѣтѣа ваканѣа с'ар днтѣтѣпла дн тимпѣлѣ къндѣ адзнареа е лаолалѣ, атѣнчи еа дн 8 зѣле ва кѣзѣта съ фѣз днчѣнѣтѣ адецереа домпиторѣлѣ. Де пѣ ва еѣ стрѣнѣсъ, се ва конѣкѣтѣа пѣтѣа декѣтѣ, ка съ се стрѣнѣтъ дн 10 зѣле. Еар' дакъ адзнареа ар еѣ дѣсѣинѣатъ, атѣнчи дн терминѣ де 15 зѣле се ва днчѣне адецереа дн поѣ, ши адзнареа чеа нѣзъ се ва стрѣнѣе еарѣши дн 10 зѣле. Дн челе опѣтѣ зѣле, зрѣтѣоре дѣпѣ стрѣнѣцереа еѣ, ва кѣзѣта съ фѣз пѣрчѣсѣ ла адецереа домпиторѣлѣ.

Пѣнтрѣ ка съ се потъ фаче адецереа, ва еѣ делѣнсъ ка съ се фѣз адзнатѣ трѣѣ дн патрѣ пѣрѣѣ але метѣрилорѣ днскрѣши. Дн касѣлѣ, кънд адецереа пѣ с'ар еѣ фѣкѣтѣ дн челе опѣтѣ зѣле, адзнареа ва днчѣне адецереа дн а нѣза зѣ ла амеазѣ, фъръ де а лѣа дн конѣдерѣчизне пѣтѣмѣрѣлѣ метѣрилорѣ адзнаци.

Дневотитѣра се ва чере ка ши пълъ акзм, ши се ва да чѣлѣ тѣлѣтѣ дн терминѣ де о лѣпѣ де зѣле.

Арт. 13. Фѣзкарѣ се ва пѣтѣ адеце де домпиторѣ, каре ва еѣ де 35 де ани, фѣз алѣ зпѣ пѣрѣнте пѣскѣтѣ молдованѣ ор ромѣнѣ, ши се ва пѣтѣ лѣцитѣма къ арѣ зпѣ венѣтѣ фндѣзаре де 3000 де галѣинѣ, прѣкѣтѣ ши къ а фѣстѣ 10 ани дн официѣ пѣвлѣкѣ, ор къ а фѣстѣ метѣрѣ алѣ адзнѣреѣ.

Арт. 14. Домпиторилѣ ва гѣберна лаолалѣ къ министрѣ дензмиѣ де елѣ. Елѣ ва днтѣрѣ ши ва промѣзѣла леѣле ши ши ва пѣтѣ реѣзѣа апрозареа. Елѣ ва авѣ дрепѣтлѣ де а ѣерѣта

ші а дѣлѣхъ педеселе криминалі, фъръ де а пѣтѣ днтревени днтр'алтѣ модѣ ла администра- реа дрептѣдїі.

Елѣ ва пренѣра лецїле, де интересѣ спе- циале пентрѣз Прїнципатѣлѣ сеѣ шї анѣме пре- калкѣлѣрїле (бѣцетеле) шї ле ва сѣвѣтерне а- дѣлѣреї спре десѣатере.

Дѣксѣлѣ ва денѣмі офїціадїі пентрѣ адмї- нїстрѣчїзнеа пѣлїкѣ шї ва да ордїнѣчїзнїле де лїпсѣ пентрѣ есекѣтареа лецїлорѣ.

Лїота чївїле а фїлѣкѣрїі домнїторїс се ва вота де адѣнаре, одатѣ пентрѣ тотѣдеаѣна, ла днченѣлѣ аптївїтѣдїі лѣї.

Арт. 15. Орче аптѣ се ва да де кѣтрѣ домнїторїс, ва кѣта сѣ фїлѣ конѣрасемпнатѣ де респектївїі мїнїстрї. Мїнїстрїі ворѣ фї респек- зиторїі пентрѣ вѣтѣшареа лецїлорѣ шї маї алесѣ пентрѣ ресїпїреа аверїлорѣ пѣлїче.

Еї се ворѣ жѣдека де дналта кѣрте жѣде- кѣторесѣкѣ шї де касадїзне.

Траѣереа ла жѣдекатѣ, се ва фаче де кѣ- трѣ домнїторїс сеѣ де кѣтрѣ адѣнаре.

Пѣнереа сѣвѣ акѣсѣ а мїнїстрїлорѣ нѣ се ва пѣтѣ пропѣчїа де кѣтѣ кѣ о мажорїтате де дѣбе дїн треї пѣрѣї, а метѣрїлорѣ пресїндїі.

Арт. 16. Адѣнареа сленѣтївѣ се ва алецѣ пе 7 ані дн фїлѣкаре Прїнципатѣ, дн конѣормї- тате кѣ дїспѣсечїзнїле пентрѣ алецѣре, адаѣсе ла конѣвенчїзнеа де фадѣ.

Артїк. 17. Адѣнареа се ва конкїзта де домнїторїс шї се ва стрѣнѣ дн фїлѣкаре аптѣ дн Дѣшїнека чеа дїн тѣлѣ дїн Дечемѣре.

Фїлѣкаре перїодѣ ордїнаре де шедїнѣ, ва дїне треї лѣне.

Дн касѣ де лїпсѣ, домнїторїлѣ ва пѣтѣ пролѣнїї шедїнга. Дѣксѣлѣ ва пѣтѣ конкїзта адѣнареа ла шедїнѣ стрѣордїнаре, ор о ва пѣтѣ десѣаче. Дн каѣлѣ дїн зртѣ, ва фї де- торѣ а конкїзта о адѣнаре дѣлѣ, каре ва кѣта сѣ се стрѣнѣ дн рѣстїмїлѣ де 3 лѣне.

Арт. 18. Метрополїтѣлѣ шї епїскопїі дїе-

чесанї ворѣ фї кѣ тотѣ дрептѣлѣ (ipso jure) метѣрїі ла адѣнаре.

Прешедїнга дн адѣнаре о ва авѣ метро- полїтѣлѣ.

Вїченпрешедїндїі шї секретарїі се ворѣ алецѣ де кѣтрѣ адѣнаре.

Арт. 19. Прешедїнтеле ва стѣторї кондї- чїзнїле, сѣвѣ карї сѣ се пѣтѣ адмїте пѣлїкѣлѣ ла шедїнѣ, афарѣ де касѣрїле де есценчїзнї, превѣзѣте дн регѣлѣмжнтѣлѣ дїн лѣнѣтрѣ, алѣ адѣлѣреї.

Прїн днгрїжіреа прешедїнтелї, се ва ком- пѣне деспре фїлѣкаре шедїнѣ кѣте зпѣ прочесѣ верѣале сѣтарїс, каре се ва пѣлїка дн газета офїціале.

Арт. 20. Адѣнареа ва десѣате шї вота проїентеле де лецї, че 'ї се ворѣ пресѣлта де кѣтрѣ домнїторїс. Еа ле ва пѣтѣ дндрепта, обѣсерѣжндѣ рестрѣнѣцереа дїн зртїкѣлѣ 36, стѣ- торїтѣ дн прївїнга лецїлорѣ де интересѣ ком- пѣнїлѣ.

Артїк. 21. Мїнїстрїі, кїарѣ де нѣ ар фї метѣрїі аї адѣлѣреї, тотѣшї ворѣ пѣтѣ фї де фадѣ шї ворѣ пѣтѣ лѣа парте ла десѣатереа лецїлорѣ, фѣрѣ днсе де а пѣтѣ фї пѣрташї ла вотаре.

Арт. 22. Бѣцетѣлѣ венїтелорѣ шї алѣ ес- пенселорѣ, прегѣтїтѣ дн тотѣ апѣлѣ, пентрѣ фїлѣ каре Прїнципатѣ, де кѣтрѣ домнїторїлѣ респек- тївѣ шї сѣвѣтернїтѣ адѣлѣреї, каре 'лѣ ва пѣтѣ дндрепта, нѣ ва авѣ валѣре деплїнѣ, де кѣтѣ дѣлѣ че се ва вота де адѣнаре.

Декїзта вѣцетѣлѣ нѣ се ва фї вотатѣ ла тїмпѣлѣ сеѣ, потестатеа есекѣтѣѣоре ва днгрїжі пентрѣ лїпселе статѣлї, дн конѣормїтате кѣ вѣцетѣлѣ дїн апѣлѣ трекѣтѣ.

Арт. 23. Фондѣрїле дїферїте, че прове- нїрѣ пѣлѣ акѣм дїн касе спеціалї шї деспре карї дїспѣсѣ пѣлѣ акѣм гѣбернѣлѣ сѣвѣ тїтѣлї дївершї, ворѣ кѣта сѣ фїлѣ кѣпрїнсе дн вѣцетѣлѣ цїнераре алѣ венїтелорѣ.

Арт. 24. Личеierea definiției a comunității va căта сь се прескитѣ адънъреї челѣ шлѣтѣ дн рестипнѣ de doi ani, дела личеierea фѣзкърѣї periodѣ de administrăciune.

Арт. 25. Ніче знѣ селѣз de dare нѣ се ва нѣтѣ личеие, ніче нѣ се ва нѣтѣ стрѣнѣе фѣрѣ личеierea адънъреї.

Арт. 26. Прекътн тѣте лециле de интересѣ комунѣ сѣѣ спедиале шї регълъментеле de administrăciune пѣблїче, ашеа шї лециле финансиари, се ворѣ пѣблїка дн газета офїциале.

Арт. 27. Комисиunea централе ва решедея дн Фокшенї. Еа ва фї комунъсѣ din 16 мемърїї, оптѣ din Молдова шї оптѣ din Ротънїа. Патрѣ се ворѣ адеце de фѣзкаре domnitorѣ дїнтре мемърїї адънъреї, сѣѣ дїнтре персонеле, карї аѣ фостѣ дн офїцие дналте дн цѣрѣ, еар' патрѣ се ворѣ адеце de кѣтрѣ фѣзкаре адънаре din сїнѣлѣ сѣѣ.

Арт. 28. Мемърїї комисиunei централї ворѣ авѣ дрептѣ а лза парте ла адецереа domnitorѣїлї дн адънареа, de care се ворѣ фї цїнѣндѣ джншїї.

Арт. 29. Комисиunea централе ва фї перманенте. Кѣ тѣте ачесте, кѣндѣ 'ї ворѣ копчеде лѣкрѣїле, се ва нѣтѣ амѣна пе зн тїмпѣ, care днсе нѣ ва нѣтѣ трече нїчї одатѣ песте патрѣ лѣне.

Тїмпѣлѣ de лѣкрѣ алѣ мемърїлорѣ еї, пертрѣ фѣзкаре Принципалѣ, фѣз денъмїї de кѣтрѣ domnitorѣї op фѣз алешї de кѣтрѣ адънаре, ва цїне пѣмаї пѣнѣ кѣндѣ ва дѣра лецїслатѣра.

Кѣ тѣте ачесте, антївїтатеа мемърїлорѣ нѣ ва днчета пѣнѣ кѣндѣ нѣ ворѣ днтра мемърїї чеї пої.

Дн касѣлѣ, кѣндѣ маждатѣлѣ амѣндѣспорѣ адънърїлорѣ ар днчета тотѣдеодатѣ, атѣнчї, ла дескїдереа адънърїлорѣ челорѣ нѣже, комисиunea централе се ва реднпої дн тоталїтате, пертрѣ амѣндѣже Принципалеле.

Дн касѣ de descăiуnarea zneia dїнтре адъ-

нърї, реднпоїerea нѣ се ва фаче де кѣтѣ пѣмаї ла ачеї мемърїї аї комисиunei централї, карї се цїнѣ de Принципалѣлѣ, а кѣрѣї адънаре ва фї de алесѣ din поѣ.

Мемърїї ешїї, се ворѣ нѣтѣ еарѣшї адеце.

Арт. 30. Фѣзкѣїзїїле de мемърѣ алѣ комисиunei централї ворѣ фї саларїзате.

(Ва зрѣта.)

Paralelismu italo-romanu.

(Capetu dia Nrii tr.)

13. Doue inimi sorioare. (Due anime sorelle.)
14. Sentu ca radiete ardietore. (Sono come raggi ardenti.)
15. Ce din sore vesel plecu. (Che dal sole liete si spiccano.)
16. Si prin neguri dese trecu. (E per nugoli densi passano.)
17. S'in vezduh se retacescu. (E nell'aere si separano.)

Note.

Versu 15. Sore pentru sole (ital.) Stramutatiunea lui l in r succede asemenea in dialectulu friulanu, ce dice so arele. Vesel. Vorba paleoslovenica (V. Miklosich), „Lexicon linguae slovenicae veteris dialecti.“ Viena 1850), ce e in tѣte idiomelē slave. Astadi romanii, cari curatїescu limb'a loru o au esilatu, si in loculu ei punu ilaritate, alegeze, voiste. — Vedi Bobb „Vocabulariu rumanescu, latinescu si ungrescu (Clus 1822, Tom. II, appendice); si Eliade, „Vocabulariu de vorbe streine in limb'a romana.“ — Bucurѣsci 1847, ad voc. Plecu, aдеca: a inconvia, a instramba, darā si cu intielesulu a se desbina, desparti.

Versu 16. Si, conjunctiunea e (ital.); in limb'a bulgara asemenea se dice si; limb'a antica francesa aplecā si pentru et. „Nicolette est une caitive . . . si l'ai levée . . . , si l'ai nouriee.“ — Orell, „Altfranzösische Grammatik,“ Zurigo 1830, p. 344.

Versu 17. Vezduh 9). In limb'a rusa si in

18. S'apoi ear' se intalnescu. (E poi di bel nuovo si ritrovano.)

Not e.

cea ilirica insemneaza aeru. Radecin'a e duh suflare, spiritu. Retacescu era nesciintia alu deduce dela verbulu paleoslovenicu, Rastaviti, a desparti; dar' vorbariulu lui Bobb dicundu Retacescu, séu Recedescu 10), e manifesta origina latina cu semnificatiunea de a se desparti. Se lege in Celsu (8, § 7) fragmentum a fragmento recedit.

Versu 18. Apoi, semnifica postea, in limb'a antica spaniola apos. Ear, iterum. Intalnescu 11), verbu carui-a fú prefipta prepuse-tiunea in, avendu inca si verbulu simplu talnescu. E manifestu ca purcede dela magiarulu találni, a afla, a inveni. Találkőzni e in vorbariulu lui Dankowsky („Kritisch-etymologisches Wörterbuch der magyarischen Sprache“, Pressburg 1833), tradusu prin: mit Jemanden zusammenkommen.

9) Cuventulu: duh = Gespenst, e identicu cu: dusius alu Galiloru: „Quosdam Daemones quos Dusios Galli nuncupant“, Aug. de civ. Dei XV, 23.

10) Retacire. Acestu cuventu stá in strensá legatura cu: ortacire. Curespundu intru tóté ital. Attaccare, rattaccare, distaccare, staccare. In dialectulu comascu verbulu: tacá, semnifica: attaccare, congiungere cosa a cosa. Cuvintele franceze: táche, tácher, attacher attaché sentu totu de acei-a-si sorte. Dialectulu engadinu posiede: attachò = anhänglich. Attacai, din dialectulu sardinu, are intielesulu de: unirsi con alcuno per paura. Apoi in dialectulu romagnolu: atachés, inseamna: affezionarsi, attaccarsi per affetto, per amicizia. Cuventulu nostru: ortacire s'a formatu au din ital.: rattaccare, intorcunduse particea-u-a: ra in ar, precum avemu: ardicare si radicare; si in dialectele Italiei se stremuta fórté adese: ra, re, ri, in ar; d. e. ardupiè = raddoppiare. Au s'a formatu cuventulu nostru: ortacire, din: ad-tacare, stre-mutanduse: ad in ar, cací asia facuramu din lat.: admisarius = armesariu. Pre acestu drum ni se dechiareaza fórté bine etimologia dela: re-tacire. Recedescu pentru retacescu nu cunosce limb'a nóstra.

11) Intelnescu—nire, se dice in Banatu si: ántenire. S'a formatu acestu cuventu numai din lat.: ante, au din: ante si ire? Liter'a n se vede a fi intrepusetiune eufonica? —

Dupa analiza aceasta etimologica, se mai respica Dluj autorulu canzonei acesteia in urmatoriulu modu: „Aceasta tradutiune din litera in litera, dupa geniulu diversu alu amenduroru — idiomi, nu pôte decatu ascunde multimea frumsetieloru ale originalului, pentru aceia io credu nu fora folosu a fi, urmandu lui Alesandri insusi in tralucerea ce o facú in limb'a francesa de alte cantece de elu culesse, de a da originalului o tradutiune mai pucinu servila, prin carea i s'ar puté da unu mai bunu vestmentu italianu.“ Eaca tradutiunea:

Fronda verde di mughetto. Io aveva una cara, amore vole sorella, che cantava soavemente, nata sotto i raggi di un fulgido sole.

Ahi di me! Ahi di lei! Dalla mia piu tenera infanzia non l'ho piu veduta; chè un triste destino ci oppresce.

Ma in onta al fato noi saremo sempre sorelle; il dolore della separazione è sempre vivo in noi, nè può il sangue mutarsi in acqua.

Due anime gemelle sono come due raggi ardenti che lieti si partono dal sole, passano per nugoli densi, si separano nell'aria e poi tornano ad abbracciarsi e congiungersi.

Mai de parte legemu inca: „Conceptulu ce formeaza cuprinsulu acesteia frumoasa canzone se afla prin intemplanare repetatu in alte. Eaca o strofa ce estragu din unu altu cantecu romanu“:

Glas de sora, glas de frate, (Voce di sorella, voce di fratello)

Trecu hotara departate (Traversano regioni separate)

Si s'aduna, se inpreuna (E si adunano, e si congiungono)

Ca doue radie de luna (Come due raggi di luna.)

Tradutiune.

Notavoi cá glas 1) e vorba slava, indicundu

1) Limb'a italian. are: chiasso = Lärm, Getöse, nemtiesce. Diez, in vorbariulu pomenitu, deduce aceasta vorba dela proventialulu: clas = Geschrei, alaturandui cuventulu irl.: glas = Wehflage, pre care'lu asemeneaza Pictet p. 70, cu sanscrit.: hlas. Se mai adauge acestora etimologii lat.-grec.: glosa = Junge, Sprache, etc. gr. λαξεν, γλαξεν, si fr. clatir, vechiu: glatir.

cuventu, sunetu ce e omofonu cu francesculu glas — le glas funèbre — mai multu de catu classicum alu lui Menagiu: clamor alu lui Barbazan, au clan-gor alu altora. Hotar 2) e dela magiarulu h a-tár, margina, teritoriu, si e vorba pre carea Eli-ade vre se o esilise spre ai suroga confine. In-preuna, dupa vòbharulu in patru limbe de prea-chiaru Klein si Petru Maioru (Buda 1825), va se se deduca dela latinulu in, prae, et unum.

In fine Dlui Cav. Giovenale Vegezzi-Ruscalla, acestu barbatu de merite si propagatorulu limbei romanesci in apusu, rosteste cu insufletire si multa consecuintia in urmatòrele: „Au reu nemerescu, au aceste versuri voru se demustre prea alesulu intielesu poeticu a acelora indepartati frati ai nostri dela Dunare, dela Marea neagra si dela Carpati,“ — „Noi, incatu sciu eu, nu avem,“ vorbesce ca-tra ginerescu, „cantece populare, cari pomenescu despre fraternitatea amendurora natiuni. In eveni-mintele barbarice, cari deramara imperatia romana perduramu aducerea aminte de acei ai nostri, ce Traianu conduse spre re'popularea Daciei. Acum candu batalia din 1855, la carea luá Piemonte asia gloriosa parte, avú de resultatu ca se ne ceara la congresulu ce avu se reguleze sortea Principate-loru Moldo-Romaniei; candu aceasta amestecare politica ne conduse a ne ocupa cu interesele si vii-toriulu loru, e datorintia pentru Italiani de a studia istoria, limb'a, literatura si aspiratiunele loru, si dintre tóte a pricepe unde sentu de re'noitu si un-de de rostriansu legamintele de sange, cari ne leaga de ei.“

„Eu din partemi, cu pucinetatea maidilòceloru mele, sentu mai multi ani de candu nasuescu spre acestu scopu. Cei tineri, cei mai bine eruditi de catu mine, cei puternici sentu obligati a face mai multu.“

Acestu stralucitu barbatu italianu a publicatu mai multe brosiurele in interesulu nostru, dintre cari una e intitulata: „Cenno sull' utilità della ca-

2) Cuventulu: hotaru se vede a custa din doue parti, adeca: ho si tar'. In: taru, se ve-dé: tera, tiara. Tèra, in dialectulu comasca semnifica: vilaggio, paese, provincia, terrenno. In idiomele celtice din Caled. si Irland. e cuventulu: teor = limite. (??)

tedra di lingue neo-latine comparate, aceasta e de mare importantia pentru noi, si merita separata lauda. Insa dintre tóte scriptele acestuia barbatu de stima mai interesante sentu „schitiile biografi-ce“ despre romanii literati vienti, ce se tiparescu in jurnalele din Tarinu, Mediolanu si Floren-tia. —

ZI 'NTŪĪ APRILĀ.

Azi krezvix kē fbrē frikē
Kz minčisni m'oīs lzda,
Ši kē glzme de nimikē
Potš ne tođi a dečfzta.
Dap azia amš kskatš gza
Ka sē spzš kēte čeva,
Kē đndatš—mī gšesckš zra,
Ši đmī ziče čine—va:
Domnzle! iađi ceama bine;
Eš vđš kē te deđi de mine.

De amš zicš, prekzm ce ziče
Đn zi 'ntŭĪ a lxi Aprilš,
Kzmš kē čeapa e fericē,
De šī mzdđi sčntš đn essičš;
Aša vorēš nš—ī ertatš,
Kiarš de amš kčzetš kžratš.
Polidaičlš vine 'ndatš
Ši đmī ziče 'nčžriatš:
Domnzle! iađi ceama bine;
Te maī žitš šī la mine.

Dak'amš zicš, kē oape kape
Dežtatš nš žtie—a skri
Ši kē merpe 'n Adžnape
Nžmaī pentřš a sčvskri:
Čežš đntŭĪš če mš 'ntŭlneinte
Mī ce žitš mžniocš,
Ši đn kale mš oprehte
De đmī ziče fžriocš:
Domnzle! iađi ceama bine;
Nž te totš lera de mine.

De amš zicš kzm kē čžranžlš
De—apendami este 'mničatš,
Ši kē de—acžpiri sčžmanžlš
Nž maī poate ői skžpatš;

Депундатъ тѣ вѣдѣ дндатъ
 Ка хоцѣ, ка тѣрвѣрѣторіѣ;
 Ші кѣ гѣра днспзматъ
 Мѣ 'пгрозеште-знѣ дрегѣторіѣ.
 Домнѣле! іаці сеата віне
 К'оіѣ вѣга не дракѣ 'н тпне.

De amѣ zicѣ кѣ 'н трівѣнале
 Сѣнтѣ жѣдекѣторі кодкарі,
 Карі штіѣ лѣа парале
 Ші рѣшфетѣрї кѣтѣ de марї;
 Мѣ трезескѣ кѣ'мі каде 'н спате
 Знѣ прочесѣ не аштепнатѣ
 Ші тѣ вѣдѣ кѣ подрепнатѣ
 Осѣндіѣ ші десѣрѣкатѣ;
 Ші дмі зиче оаре чпне:
 Те маї леці de-акѣм de міне?

De amѣ zicѣ кѣм кѣ кѣтаре
 Датѣ аре-аморесаці,
 Ші кѣ тотѣ копілѣлѣ аре
 Кѣте доіспрезече гаці;
 Мѣндрѣліѣа чеа шіреатѣ
 Лешпѣ de шепте орї
 Ш'а еї пагімѣ 'пфокатѣ
 Мі-о аратѣ кѣ фїорї:
 Ах! іпгратѣле, вѣдѣ віне
 Кѣ-ї сѣ тѣ оторї не міне.

Че пѣкатѣ, че пѣкатѣ!
 Сѣ п'аівї капѣ ка сѣ ворѣшті,
 Макаp азї кѣндѣ сѣнтѣ ертате
 Міпчїзні, глѣте ші повешті.
 Фанте реле, фанте вѣне,
 Дн дешерѣ сѣ снзпѣ воескѣ.
 Адевѣрѣ, міпчїзні, de-оіѣ спѣне,
 Тотѣ невоіа дмі гѣсескѣ.
 Віне, фрацілорѣ! преа віне!
 De-акѣм в'оіѣ ворѣ de міне.

Літературѣ. Кѣрці. Жѣрнале.

Дн. Георгіе Іоаніде, знѣлѣ дпн чеї маї де
 фрѣнте ліврарї дпн вѣчіна цѣрѣ рідікѣ маї де-
 кѣржндѣ о пѣлѣсоре амарѣ асѣпра челеї маї
 десперѣтѣоре непѣсѣрї, кѣ кареа се порѣтѣ пѣ-
 блікѣлѣ ромѣнескѣ кѣтрѣ тотѣ фелѣлѣ de про-
 дѣкте літерарїї кѣте есѣ дпн ліѣва ромѣлѣ, вѣне
 реле, штіпціфїче сѣлѣ белетрїстїче, полїтїче сѣлѣ
 релеціосе, тотѣатѣта. Дн. Іоаніде ренеці ачѣ-
 стѣ а са пѣлѣсоре дпн врео дої прї аї „Націо-
 налѣлѣ“, дѣлѣче дпкѣ ші дпн а. 1857 дпн вѣ-
 зѣоерѣмѣ нешѣлѣдѣмїтѣ кѣ чеаа че дпн Еврѣопа
 се пѣмеште комерчїѣ de кѣрці. Немїгѣлѣ лі-
 врарѣ адаоце дптрѣ амѣрѣчѣнеа сѣфлетѣлѣ сѣлѣ,
 кѣтѣкѣ мѣлїці літерарїї, літераторї, ділетанці, а-
 маторї (de літературѣ) сѣлѣ кѣм ле маї зїкѣ
 длорѣ не ле Бѣкѣрешті, дпн апїї дпн зрѣтѣ не
 маї стѣндѣ'ї de не капѣ, дпн дпдѣплекарѣ ка
 сѣ'шї дпнрѣоце знѣ кѣпїталѣлѣ маре, дпн тпнѣрїреа
 маї мѣлторѣ фелѣрї de кѣрці, de каре акѣм „дї
 џетѣлѣ magazine“, прекѣм се ескрїмѣ дпнї, неп-
 трѣкѣ пѣ і ле кѣтпѣрѣ піміні.

Ної рекѣпѣштѣмѣ адевѣрѣлѣ пѣлѣсорїї дпнї
 Іоаніде дптрѣ тотѣ пѣтереа кѣвѣлѣтѣлѣ; штімѣлѣ
 адїкѣ фѣрте віне, кѣтѣкѣ пімікѣ дпн лѣте пѣ се
 вінде маї рѣлѣ ка кѣрціле шї жѣрнале; ашеа, че
 сѣ аскѣндѣмѣлѣ бѣла, не фацѣ кѣ еа: продѣктеле
 спїрїтѣлѣ маї закѣ дпкѣ сѣлѣ вѣлѣстѣмѣлѣ дес-
 прецѣрїї; еле дпн сѣлѣ сѣнтѣ тотѣ одатѣ марѣоре
 фїорѣсе а ле градѣлѣ de кѣлѣтрѣ, не каре се
 афлѣ „глѣотеле“ пѣостре. Ла ної пѣ пѣмаї пѣ се
 кѣтпѣрѣ кѣрці шї жѣрнале, чї de ар фї ачелеаш
 дпн черѣ кѣлѣте, шї de леа і да дпн дарѣ, пѣ се
 чїтескѣ, пентрѣ кѣ — сѣнт рѣмѣлѣ нешті.
 Агтеа. —

Чї ачѣстѣ матерїѣ есте мѣлѣлѣ маї імпор-
 тантѣ, декѣтѣ сѣлѣ пѣ мерїте знѣ артїкѣлѣ дпн-
 адїнсѣ, кареле сѣлѣ о десече пѣлѣ ла фѣндѣ. Не-
 маї еарѣш сѣлѣ се афле каре сѣ'лѣ чїтескѣ шї
 не ачела. —
 Б.